

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1832. 3. Juhni.

23^{sch}a lappa.

Sinnas pahr semmi, fauli, mehnesi un pahr swaigsnehm.
Ohtra datta.

W e h l p a h r s e m m i.

Calenderi, Pranzuhfschi un Kreewi jau daudsreis ar fuggeem ap wissu semmi gahjuschi. Weens Kreewu fuggu kapteins jau diwireis no Pehterburges ar leelu fuggi isbrauzis, weenâ gabbalâ brauzis un turpatt atfal wessels ar sawu fugga saimi atnahzis. — Ak tawu garru zellu! — zif semmes, zif uhdens, zif sweschu zilweku tautas tur naw starpâ! — Winnam trihs pilnu gaddu waijadseja, kamehr ar fuggi ap wissu pasauli gahjis, tat weeta atfal atnahze, fur bija isbrauzis.

Nu juhs paschi saprohtet, ka semme naw kâ leels flaijums, bet kâ brihnum' leela lohde. Stuttes winnai arri naw, jo winna swabbada karehs eeksch leeleem debbes starpeem. Tapatt arri ar fauli, mehnesi un swaigsnehm irr, kas neisfkaitamas wissapfahrt ap semmi pee debbesim rahdahs. —

Daschs laikam galwu frattidams, dohmahs: "Kâ tad ar teem zilwekeem ohtra semmes pussê? woi tee ar galwahn us leiju staigadami ne friht gaisôs?" — Bet apdohma pats, mans draugs! — kad Deews tew buhtu dsihwokti dewis tat starpâ, woi tu tad arri ne dohmatu, ka schaf pussê zilweki ar galwahn karehs us leiju? — Tomehr tâ naw. — Ifkatrs zilweks, kaut kahdâ semmes pussê tas dsihwo, wissur zeeti us semmes stabw un no tahs ne warr nokrist. Ohtra pussê tikpatt, kâ mums schaf malla, zilwekeem semme zeeta appafsch kahjahm un debbes pahr galwahn.

Tas tew brihnums; — wehl wairak tu brihnisees, kad es tew isteif-

ſchu, zif leela ta ſemmes-lohde. Kad tu tai weetâ, fur tu ſcho brihd' ſtahwi, ſemmê eelihdis, zaur paſchu ſemmes widdu taiſni ween lihds ohtrai puſſei warretu zauri iſlihſt, tad tew buhtu ja: leen tuhſttohſch ſeptinſimt un diwidſmit juhdses; tif beefa muhſu ſemme irr. Bet kad tu gribbetu ap ſemmi wiſſapfahrt eet, fur wiſſbeefa irr, tad tew buhtu ja: ſtaiga pee: tuhſttohſch tſchetrſimtas juhdses. — Semmes wirſ: puſſe tif leela irr, fa tur warretu uſlikt dewintuhſttohſch reiſ tuhſttohſch tihrumus woi plawas, ſam ſatrai juhſe garrumâ un juhſe plattumâ. Bet ta treſcha dalka ween irr zeeta ſemme, diwahm dalkahm ſtahw uhdens wirſû, prohti leela juhra.

Wiſſa ſemme tif brihnum' leela irr, fa no tahs warretu iſgreest wai: raf, ne fâ diwituhſttohſch ſeſchſimt ſeſchdeſmit un diwi millionus gabbalus, ſam ikkatram juhſe beefumâ, juhſe garrumâ un juhſe plattumâ.

Wehl mehſ ſinnam, fa ſemme wiſſur, fur juhra ne ſtahw wirſû, un fur ſaules karſtums, woi ſemas ſaltums to pahrleeku ne pahraem, kohſus, ſahli un zittadus auglus neſſ, un zilwekeem, lohpeem un ſwehreem peetik: ſchanu dohd. Arri juhreas widdû wiſſadas ſiwis, leelas un maſas, daſcha: di kuſtoni un ſwehri dſihwo un ſawu uſturru atrohn. Bet zif augſts un ſpehzigſ muhſu Deews, ſas ſemmes-lohdi irr raddijis tà walkâ ſahrdamu leelôs debbeſ: ſtarpôs, to uſturr un lohpeem un ſwehreem, tàpatt fâ wiſ: ſahm zilweku tautahm peetikſchanu dohd! Un woi tas maſums? — Tuh: ſtohſchi milliſioni zilweku arween us reiſes ſemmes wirſû dſihwo un no Dee: wa ſchehlaſtibas peetikſchanu un preeku gaida; — un zif lohpu un ſwehru, un zittu raddijumu, fo zilweki ne ſpehji iſſfaitiht? — "Zif leeli irr tawi darbi, ak kungs! tu eſſi tohs wiſſus ar gudribu darrijis; ta ſemme irr pillâ no tawa padohma." (Dahw. Dſ. 104, 24.) . . . d. j.

• Dſimtas deena.

Kad zekawihſ ſahdahm mahjahm garram ſtaiga, fur lohgi walkam un kau: tini lihgfmojahs, un wiſſch wehl dabbu ſinnaht, fa ſaimneekam ſchi irr gohda: deena, woi wiſſch tad brihtinu ne apſtahſees, ſkattifees un preezaſees lihds ar teem preezigeem? — Zif labbpraht wiſſch to tad gan darrihs, kad pars tas kungs, ſas tannis mahjâs dſihwo, isnahk, kohpekliti leek neſt winnam ahra, miſ: ligi winnu aizina, lai ſkattahs, un winnam ſahſta: es eſmu ſchahs draudſes mahzitajs, wairak ne fâ 30 gaddus jau ſawâ ammatâ, un ſchodeen man leela preeka-deena." — Ar tahdu paſchu labbu prahtu juhſ, miſti laſſitaji, gan arri ſchohs rakſtus uskemſeet, ſas mums irr peeſubtiti, lai tohs darram ſinnamus.

"Lappu mehneſcha gta deena bij ta dſimtas deena weena mahzitaja muhſu Kurſemmê, ſas zaur Deewa baggatu ſchehlaſtibu jaw 60 gaddus ſawas dſihwibas

ffaitidams, nu jaw cegahjis wezzu laufchu pulkâ un gohda kahrtâ. No masahm deenahm, tâ fakkoht, laimes luttekliſ bijis, irr ſchis wihrs arri baggats no labbeem draugeem, uſtizzigeem miſſeem kaimineem, no teizameem raddeem un gohdiſgeem pateizigeem behrneem! — Alf teefſcham! paſauſe wehl naw tahda niſna, ka brihſcham zits nurkis ſfunde, un mihta ſemnes dſihwiba naw tahds launuma- un behdu-nams, kâ laiſam pahrgudri leekuli un ſwehtuliſchi aplam ſchehlojahs un ar to to augſtu Deewu pateefi ſaimodami, ſmaggi nopuhſchahs. Zur preetim ſwehtam radditajam par ſlawu, un zilwezijbai par gohdu, wehl dauds tahdu iſhti kriſtigu, ſas no ſawas labbas ſirds mantas iſdehd labbu, kâ pats peſtitais ſakka, ſas labpraht rauda ar raudadameem, un ar lihgfineem lihds lihgfmojahs. Zo dabbuja muhſu wezzais iſhti redſeht ar azzim un dſirdeht ar auſim, ſawâ minnetâ gohda un preeku deenâ. Zo, it kâ ſiltâ deeninâ ſeedu laiſâ meddigi ſehtmalliſchi ap kuplu wezzu leepu labpraht pulzejahs un preezigi ſpindele, tâpat arri ſakrahjahs tai deenâ ap wezzu mahzitaju draugu pulks, un mihti weefi ſabrauze no mallu mallahm; zitti atſkrehje no tahlenes, zitti no tuwenes, tiſlab no pilſehtahm kâ no lauſa, leeli un maſi, priſchi muddigi jaunkungi, un ſlaikas preilenites; ihpaſchi kahds luſtigs ſtudentu pulziſch, ar ſſakkahm riſkſehm, us jauku dſeedaſchānu it ſfunſtigi iſmahziti un kâ meifteri eegrohſiti ſawâ ſtarpâ. Sinadami, ka wezztehws iſthu labbu dſeedaſchānu, prohti pehz auſu-raſteem tohti eemihl, ſtahjahs jaw no paſcha rihta mihti dſeedataji ap wezza gulſu, un pamohdinaja to, ar tahdu wiſſai jauku patihſkamu meldinu, ka ſcham bij ja-raud un ja-raud Deewam par gohdu, un no ſwehta preeka ſagrahbtam liſſahs, it ka jaw dſirdetu mihtu engel u balſis, ſas Deewa iſredſetus ſauz un jaw apſweizina us iſthu tehwiſchku debbesis. Wehl ſchi debbes-dſeefma wezzam wiſſam ſirdi kuſtinaja un auſis atſkanneja, — bet tumſchu gultas weetu tatſchu ahtri waijadſeja atſtaht ar wiſſahm preeka aſſarahm un paſſat ſtaigahſ ſawai ſeewinai, ſas winnu aiſwedde us zittu gohdam iſpuſchſotu gaiſchu iſtabu. Zê rahdijahs paſchâ widdû leels galds, gubbahm peekrauts ar jaukahm ſpohſchahm miſleſtibas dahwanahm, par peeminneſchānu to mihtu deweju, ſas paſchi wiſſapkaht galdam riſſi ſtahweja; un tuhda jo leels dſeedataju pulks wezztehwu apſweizinaja ar it priſchu preezigu meldinu, bet ne juſſku juſſkam ar aplamu fleegſchānu, bet tiſpat atkal ſfunſtigi jauki ſaliſtu; tē brihſcham kahds dſeedataju pahris weens ohtru miſligi kohpâ pawaddija, brihſcham trihs ir iſchetras balſis jauki ſakritte ſawâ ſtarpâ; tad atkal kahda ſſakka ſmalſka ſeeweefſcha riſſite, lagſdigallai lihds gluſchi weena patte iſpohgajahs, kam nu us paſchu gallu, wiſs dſeedataju ſpehſs ar barru un ſtipru ſlawu peekritte klahſt, it kâ apſtiprinadams: lai nu preezajahs lihds ſchāi laimes-deenâ, ikweens, ſas wezzu draugu miſlo. Zeeſcham tē bij ſo dſirdeht, tē ſo ſſattitees! — Paſchas dahwanas bij ar gudru ſinnu iſmekletas, un tahdas ween, kâ jaw wezzam wiſſam labbi derr un patihſ. Bet to jaw warr dohmaht un labpraht tizzefeet, ka tannî dahwanu pulkâ arri grahmatas ne truhſe; un tâ arri bij; rakſitas un driſſketas grahmatas, no tahleem

draugeem un raddeem, kas paschi ne warreja klast buht, ir augstas dseefmas un singu-lustes, gan Wahzu, gan arri, ko dohmajeet? — muhsu Latweefchu wallodâ. Prohti, weens augsti mahzihes Latweefchu wallodas zeenitajs un pateesi kohpejs Widsemme, ammata beedris un fenn deenahm ihstenaus firds draugs ta wezza mahzitaja Kursemmê, labbi sinnadams, ka dsintas deenas dseefmina muhsu semmes wallodâ farakstita, drauga firdi augsti lezzinahs, tas pats winnu apdahwinaja ar scho dseefinu, kas tê lassama. Jo mehs zerream, ka Latweefchu draugs, ikreis labbu leetu gattaws fluddinatajs buhdams, gan ne smahdehs, ir scho jauku dseefinu sinnedu darriht, lai par winnas jaukumu lihds preezajahs, kas ween no tahdahm leetahm proht, un kas gudru galwu un drauga mihtu firdi tikpat augstâ zeenâ un gohdâ turr, it ka tas pateizigais wezztehws, ko schi dseefmina gohdam peeminn. Winna fflann tâ:

S — p a p p i n a m.
gtâ Mei 1832.

Ko melscheet kautini! ka tik dauds gaddi	Kad swehtahm kohklehms stihgas uswiltt
Jau muhsu pappinam;	zektahs,
Woi tad gan draugi preezatohs un raddi,	Dseed fflannâ augstakâ,
Kad wakkars tuwu tam?	Kad firds no winna dseefmahm preeku
Ne, paschâ deenas widdû winsch wehl	fmektahs,
staiga,	It kâ no Dahwida;
Un ilgi staigahs tahds,	Kad kâ ar kuplahm rohstehm apwihitu
Salkofsnis wihrinisch, fahrtâ preezas-	Jo dahrgu wainaku
waigâ	Mums singi dohd, tik appatu, tik glihtu,
Un dedsigis garrâ, — kahds!	Kas minnehs wezzumu?
Woi winna awju pulks jel muhscham	Bet neffis deenas farstumu un nastu
mannij's,	Ta Kunga plaujamâ,
Ka gans nowezzojees?	Ka duffu pilnds kuhlischôs atrastu,
Woi spehka garra pilns, winsch to nam	Woi strahdneeks ne pelna?
gannij's,	
Râ ihstems gans pateef'!	Lai to atrohd, lihds faule deenu galkâ
Woi naw tas sohbins tam wehl stiprâ rohkâ,	Tam wehlu noreetehs,
Kas dwehfeles pahrschkell; —	Lihds ustizzigam kalpam zittâ mallâ
Tas Deewa wahrds, ar ko us Deewulohka,	Dohs jaunu darbu Tehws.
Us debbefi pazell?	

18tas mihtlas usminna: Tahds, kas akts.

Brihw drilkeht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:
Dr. R. L. Grave.